

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра рослинництва

ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОГО АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання самостійної роботи студентами
факультету економіки і підприємництва

за спеціальностями: 051 – економіка; 071 – облік і оподаткування; 072 –
фінанси, банківська справа та страхування; 075 – маркетинг ; 076 –
підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Умань – 2019

УДК 633.

Укладачі:

С.П. Полторецький – доктор с.-г. наук, професор

А.О. Яценко – доктор с.-г. наук, професор

Н.М. Полторецька – кандидат с.-г. наук, доцент

А.О. Січкач – кандидат с.-г. наук, доцент

В.Г. Новак – кандидат с.-г. наук, доцент

Л.М. Кононенко – кандидат с.-г. наук, доцент

Л.В. Вишневська – кандидат с.-г. наук, доцент

С.В. Рогальський – кандидат с.-г. наук, доцент

С.О. Третьякова – кандидат с.-г. наук, доцент

В.С. Кравченко – кандидат с.-г. наук, доцент

В.О. Приходько – викладач

Н.М. Климович – викладач

Методичні вказівки для виконання самостійної роботи студентами факультету економіки і підприємництва за спеціальностями: 051– економіка; 071 – облік і оподаткування; 072 – фінанси, банківська справа та страхування; 075 – маркетинг ; 076 – підприємництво, торгівля та біржова діяльність / Уманський НУС. – Умань, 2019. – 20 с.

Рецензенти:

доктор с.-г. наук, професор кафедри сільськогосподарської екології Черкаського національного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького ***В.Я. Білоножко***;

доктор с.-г. наук, професор кафедри рослинництва Уманського НУС ***Ю.Ф. Терещенко***.

Методичні вказівки розглянуто і узгоджено на засіданні кафедри рослинництва, протокол № 11 від 30 серпня 2019 року.

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва Уманського НУС, протокол № 2 від 30 серпня 2019 р.

ПОЯСНЕННЯ

З даних методичних вказівок, для виконання самостійної роботи, студент повинен виписати тему реферату, що вказує викладач. Реферат виконується рукописно.

Відповіді на питання необхідно писати конкретно (по суті), використовуючи рекомендовану літературу. У тексті необхідно посилатися на використані джерела, а в кінці реферату додавати список літератури, звітів та інших джерел інформації.

Дані методичні вказівки розроблені у відповідності з навчальною програмою та навчальним планом підготовки за спеціальностями: 051– економіка; 071 – облік і оподаткування; 072 – фінанси, банківська справа та страхування; 075 – маркетинг ; 076 – підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

РЕКОМЕНДОВАНІ ТЕМИ РЕФЕРАТІВ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

1 Умови життя сільськогосподарських рослин, способи і методи їх регулювання.

Фактори життя рослин і закони землеробства.
Водний, поживний і повітряний режими ґрунту.
Походження, склад і властивості ґрунтів.
Основні типи ґрунтів та їх використання.
Родючість ґрунтів та їх відтворення.

2. Сівозміна – основна ланка системи землеробства.

Наукові основи сівозмін.
Розміщення основних сільськогосподарських культур і чистого пару в сівозміні.
Класифікація і спеціалізація сівозмін.
Проектування та освоєння сівозмін.
Агрономічна та економічна оцінка сівозмін і контроль за їх дотриманням.

3. Механічний обробіток ґрунту.

Основні завдання і технологічні операції під час механічного обробітку ґрунту та його класифікація.
Заходи основного, поверхневого і спеціального обробітку ґрунту.
Системи обробітку ґрунту під ярі культури.
Системи обробітку ґрунту під озимі культури.
Основні ґрунтообробні знаряддя і машини

4. Сівба та садіння сільськогосподарських культур.

Способи сівби і садіння основних сільськогосподарських культур.
Строки сівби і садіння.
Норми висіву і глибина загортання насіння.

5. Захист рослин від бур'янів, шкідників і хвороб сільськогосподарських культур.

Бур'яни і боротьба з ними.
Шкідники на основних сільськогосподарських культурах і боротьба з ними.
Хвороби основних сільськогосподарських культур і боротьба з ними.
Інтегрований захист рослин від шкідливих організмів

6. Живлення рослин і система удобрення.

Живлення рослин, їх хімічний склад і якість урожаю.
Добрива та їх вплив на продуктивність культур.
Технології застосування добрив.

Особливості удобрення в сівозмінах.

7. Меліорація земель та протиерозійні заходи.

Значення та основні види меліорації земель.

Ерозія ґрунтів, її види та особливості прояву.

Захист ґрунту від водної та вітрової ерозії.

Рекультивація земель та їх сільськогосподарське використання.

8. Технології вирощування зернових культур.

Принципи класифікації польових культур.

Озимі і ярі зернові культури, круп'яні.

Господарське значення.

Вимоги до умов вирощування.

Районові сорти.

Особливості технології вирощування.

Первинна переробка, сушіння зерна та умови зберігання.

9. Технології вирощування зернових бобових культур.

Роль зернобобових у збільшенні виробництва зерна і вирішенні проблеми рослинного білка.

Райони вирощування гороху, люпину сої, кормових бобів, квасолі, сочевиці, чини, нуту в Україні.

Районові сорти.

Особливості технології вирощування.

10. Технології вирощування технічних культур

Коренеплоди, бульбоплоди, олійні, ефіроолійні, прядивні, наркотичні культури.

Господарське значення.

Вимоги до умов вирощування.

Районові сорти.

Особливості технології вирощування.

11. Технології вирощування кормових культур

Кормові злакові однорічні та багаторічні трави. Кормові бобові однорічні та багаторічні трави.

Господарське значення.

Вимоги до умов вирощування.

Районові сорти.

Особливості технології вирощування.

12. Технології вирощування овочевих культур

Огірок, помідор, морква, столовий буряк.

Господарське значення.
Вимоги до умов вирощування.
Районові сорти.
Особливості технології вирощування.

13. Технології вирощування плодових культур

Яблуня, груша.

Господарське значення.

Вимоги до умов вирощування.

Районові сорти.

Особливості технології вирощування.

14. Технології вирощування ягідних культур

Смородина, малина, суниця.

Господарське значення.

Вимоги до умов вирощування.

Районові сорти.

Особливості технології вирощування

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Системи технологій В АПК: Навч. посіб. / Г.М. Господаренко, В.О. Єщенко, С.П. Полторецький та ін. — Умань: Редакційно-видавничий центр, 2008. — 368 с.
2. Алімов Д.М., Шелестов Ю.В. Технологія виробництва продукції рослинництва: Підручник. — К.: Вища шк., 1995. — 271с.
3. Біологічне рослинництво: Навч. посібник/ О.І. Зінченко, О.С. Алексеева, П.М. Приходько та ін.; За ред. О.І. Зінченка. — К.: Вища шк., 1996. — 239 с.
4. Веселовський І.В., Манько Ю.П., Козубський О.Б. Довідник по бур'янах. — К.: Урожай, 1993. — 208 с.
5. Гордієнко В.П., Геркіял О.М., Опришко В.П. Землеробство / За ред. В.П. Гордієнка. — К.: Вища школа, 1991. — 268 с.
6. Гудзь В.П., Примак І.Д., Будьонний Ю.В. Землеробство / За ред. В.П. Гудзя. — К.: Урожай, 1996. — 384 с.
7. Загальне землеробство: Підручник / За ред. В.О. Єщенка. — К.: Вища освіта, 2004. — 336 с.
8. Загальне землеробство: Термінологічний словник / За ред. В.О. Єщенка. — Умань, 2002. — 176 с.
9. Землеробство з основами ґрунтознавства і агрохімії: Підручник / В.П. Гудзь, А.П. Лісовал, В.О. Андрієнко; За ред. В.П. Гудзя. — К.: Вища школа, 1995. — 310 с.
10. Землеробство з основами ґрунтознавства, агрохімії та екології: Навчальний посібник для підготовки фахівців у вищих аграрних закладах II–IV рівнів акредитації / М.Я.Бомба, Г.Т. Періг, С.М. Рижук та ін. — К.: Урожай, 2003. — 400 с.
11. Интенсивные технологии возделывания зерновых и технических культур / Под ред. А.И. Зинченка и И.М. Карасюка. — К.: Вища шк., Головное изд-во, 1988. — 327 с.
12. Интенсивные технологии возделывания сельскохозяйственных культур / Г.В. Коренев, Г.Б. Гатаулина, А.И. Зинченко и др.; Под ред. Г.В. Коренева. — М.: Агропромиздат, 1988. — 301 с.
13. Рослинництво: Підручник / О.І. Зінченко, В.Н. Салатенко, М.А. Білоножко; За ред. О.І. Зінченка. — К.: Аграрна освіта, 2001. — 591с.

Додаткова література

1. Алімов Д.М., Шелестов Ю.В. Технологія виробництва продукції рослинництва. Практикум: Навчальний посібник. — К.: Вища шк., 1994. — 152 с.
2. Бабич А.О. Світові земельні, продовольчі і кормові ресурси. — К.: Аграрна наука, 1996. — 572 с.
3. Зінченко О.І. Кормовиробництво. Підручник. — К.: Вища шк., 1994. — 440 с.
4. Кормовиробництво. Практикум /О.І. Зінченко, І.Т. Слюсар, Ф.Ф. Адамень,

- та ін / За ред. проф. О.І. Зінченка. – К.: Нора-прінт, 2001. – 470 с.
5. Растениеводство. Лабораторно-практические занятия / Под ред. Н.Г. Городнего. – Киев: Выща школа. Головное изд.-во, 1981. – 344 с.
  6. Майсурян Н.А. Практикум по растениеводству. Изд. 6-е. М.: Колос, 1970. – 446 с.
  7. Примак І.Д. Інтенсифікація кормовиробництва. – К.: Урожай, 1992. – 280 с.
  8. Довідник по апробації сільськогосподарських культур / В.В. Волкодав, Б.А. та ін.; Упоряд.: В.В. Волкодав. – К.: Урожай, 1990. – 496 с.
  9. Рослинництво з основами програмування врожаю/ О.Г. Жатов, Л.Т. Глущенко, Г.О. Жатова та ін.; За ред. О.Г. Жатова. – К.: Урожай, 1995. – 256 с.
  10. Кротінов О.П., Максимчук І.П., Манько Ю.П., Руденко І.С. Лабораторно-практичні заняття по землеробству. – К.: Вид-во УСГА, 1993. – 280 с.
  11. Практикум із землеробства: Навчальний посібник / М.С. Кравченко, О.М. Царенко, Ю.Г. Міщенко та ін.; За ред. М.С. Кравченко, З.М. Томашівського. – К.: Мета, 2003. – 320 с.
  12. Основи ґрунтознавства і землеробства: Підручник / В.П. Гордієнко, М.В. Недвига, О.С. Осадчий, М.Г. Осінній / За ред. В.П. Гордієнка. – К., 2000. – 390 с.
  13. Сівозміни у землеробстві України / За ред. В.Ф. Сайка, П.І. Бойка. – К.: Аграрна наука, 2002. – 148 с.
  14. Фісюнов А.В. Сорные растения. – М.: Колос, 1984. – 320 с.
  15. Сівозміни лісостепової зони / За ред. В.О. Єщенка. – Умань, 2007. – 178 с.
  16. Сайко В.Ф., Малієнко А.М., Системи обробітку ґрунту в Україні. – К.: ВД „ЕКМО”, 2007. – 44 с.